

Socialstyrelsen

VISO-konference 2022

Viden om det specialiserede social- og specialundervisningsområde

Dato

6. december 2022

Sted

Nyborg Strand
Østerøvej 2
5800 Nyborg

Konferencen giver viden til ledere og fagpersoner i kommunale forvaltninger, kommunale, regionale og private tilbud, brugerorganisationer samt handicap- og udsatteråd.

Viden til gavn

VISO Den nationale Videns- og
Specialrådgivningsorganisation

Program

09.00–09.30 **Ankomst og let morgenmad**

09.30–09.45 **Velkomst**
v/Ellen Klarskov Lauritzen, direktør, Socialstyrelsen

09.45–10.35 **Professionel hjælpekunst er så meget mere end styring**
v/Dorthe Birkmose, psykolog og foredragsholder

Mennesket er motiveret for at løse sine problemer og leve et meningsfuldt liv. Barriererne kan dog være så store og råderummet så lille, at der er brug for professionel hjælp. Som professionelle risikerer vi at hjælpe for meget, for lidt eller mest for vores egen skyld. Når vi alligevel lykkes med at hjælpe andre, så skyldes det vores evne til at lave perspektivskift og til fleksibelt at vælge mellem de utallige metoder fra de styrende, følgende og vejledende paradigmer.

Oplægget tager afsæt i bogen Mennesket er motiveret, der handler om, hvordan hjælpe-kunsten gang på gang lykkes i praksis – trods det psykiske slid og trods målstyringen.

10.35–11.05 **Pause med mulighed for at netværke og besøge stande i udstillerområdet**

11.05–12.05 **Videnssession 1–7**

12.05–13.05 **Frokost**

13.05–14.05 **Videnssession 8–14**

14.05–14.35 **Pause med mulighed for at netværke og besøge stande i udstillerområdet**

14.35–15.35 **Kunsten at være etisk i arbejdet med mennesker – nye veje i professionsetikken**
v/Søren Engelsen, ph.d. i filosofi og forsker, Roskilde Universitet

Som pædagog, socialrådgiver og psykolog møder I dagligt masser af etiske dilemmaer i arbejdet med mennesker. Derfor er der brug for en professionsetik, der understøtter jeres arbejde, og som I kan søge hjælp i, når et etisk dilemma skal løses. Men at handle etisk forsvarligt er ikke kun et spørgsmål om principper og værdier. For bør I eksempelvis bøje princippet om retfærdighed for at drage omsorg for mennesker, som er særligt ressourcekrævende? Skal I prioritere respekten for selvbestemmelse, selvom det kan have så negative konsekvenser for den enkelte, at I ikke kan overholde omsorgspligten?

I den slags dilemmaer kommer etiske principper ofte til kort. Principper om retfærdighed, omsorgspligt og selvbestemmelse kan ikke hjælpe os, når det er de samme principper, som ligger til grund for dilemmaet. Oplægget giver med afsæt i filosofisk og psykologisk forskning et bud på, hvad vi bør fokusere på for at opretholde etikken i vores arbejde.

15.35–15.40 **Tak for i dag**
v/Adam Paaby, kontorchef, VISO

Videnssession 1-7 fra kl. 11.05-12.05

Videnssession 1

Støt unge med autisme i overgangen til voksenlivet

v/Dorthe Bevensee, specialkonsulent, Socialstyrelsen

Landets kommuner oplever en stigning i antallet af personer med kognitive funktionsnedsættelser som blandt andet autisme. Kommunerne peger på, at de mangler virksomme indsatser til udvikling af sociale mestringskompetencer hos personer med autisme.

Socialstyrelsen har sammen med seks kommuner og PwC udviklet et læringsforløb målrettet unge med autisme, der befinder sig i overgangen til voksenlivet. Gennem gruppeforløb og individuel støtte arbejdes der i læringsforløbet med forskellige tematikker, blandt andet sociale færdigheder, og redskaber til hverdagen. I løbet af oplægget vil du få et praksisnært indblik i læringsforløbets opbygning, kommunernes erfaringer og evalueringsresultaterne.

Oplægget henvender sig til blandt andet til socialrådgivere, støttepersoner, konsulenter samt ledere i kommunerne, som ønsker at styrke overgangen til voksenlivet for unge med autisme. Erfaringerne fra læringsforløbet vil efter endt projektperiode blive offentliggjort på Socialstyrelsens hjemmeside.

Videnssession 2

Når stemmen forsvinder, og hvordan den genfindes: Vidensprojekt om selektiv mutisme hos børn og unge

v/Birgit D. Isene, cand.psych., specialist i børneneuropsykologi og VISO-specialist, Langagerskolen, Aarhus Kommune og Line Gebauer, cand.psych., ph.d. og VISO-specialist, Langagerskolen, Aarhus Kommune og Louise Torp Sørensen, børneneuropsykolog og VISO-specialist, VISS, Aalborg Kommune

Nogle børn og unge er tavse. De taler ikke i børnehaven, i skolen, i fritidstilbuddet eller over for kassedamen i Føtex. Børn og unge med selektiv mutisme er ikke tavse, fordi de mangler kommunikative færdigheder, men deres tavshed er udtryk for en angsttilstand, der gør dem ude af stand til at tale i specifikke situationer eller til specifikke personer. Videnssessionen giver indblik i den nyeste viden om selektiv mutisme og de tilgange, der er hjælpsomme i mødet med børn, der ikke taler. Helt centralt i sessionen er indefra-perspektivet på, hvordan det opleves at leve med selektiv mutisme – både for den, der er tavs og for forældre/pårørende. Vi giver desuden et blik på overlappet mellem autisme og selektiv mutisme, som kan give anledning til misforståelser. Oplægget er målrettet pædagoger, lærere, psykologer, tale/høre-pædagoger, rådgivere/socialrådgivere samt ledere og beslutningstagere inden for børne- og ungeområdet.

Videnssession 3

En barndom i kaos

v/Helena Lund, børnepsykolog og VISO-specialist og Christina Halberg, cand.psych.aut. specialist i klinisk børnepsykologi og VISO-specialist, Dignity

2022 har været et år, hvor der er udbrudt krig et sted i Europa. Tusindvis af børn er på flugt, alene eller sammen med dele eller hele deres familier, væk fra deres kendte omgivelser. Vi ved, at børnene rammes hårdst af en tilværelse i usikkerhed, kaos og frygt. I videnssessionen vil det blive formidlet, hvordan traumer kan påvirke børn og familiers funktionsniveau og udvikling i hverdagen. Du vil blive klogere på forskellige typer af traume, symptomer og måden, hvorpå traume kan "smitte" i familien og gennem generationer.

Ved hjælp af øvelser og videoklip får du indblik i, hvad det vil sige at forsøge at fungere i en almindelig hverdag med traumereaktioner, herunder få en forståelse af kroppens og sindets påvirkning af angst, flashbacks og udmattelse. Du vil blive præsenteret for hensigtsmæssige og uhensigtsmæssige håndteringsstrategier fra netværket omkring barnet, og du vil få vist, hvordan du kan hjælpe et traumatiseret barn med pædagogiske værktøjer. Du bliver introduceret for her-og-nu interventioner, der kan berolige et kaotisk barnesind. Oplægget henvender sig til fagfolk, der har kontakt med børn og familier med traume i bagagen.

Videnssession 4

Mental sundhed/psykisk mistrivsel - det starter allerede i børnehaven

v/Rikke Engelbrecht, udviklingsdirektør og specialist i klinisk børneneuropsykologi, Trine Lilliendahl Hansen, koordinerende VISO-specialist, Karoline Kirkeby Reda, VISO-specialist, Hejmdal Privathospital

Mange taler om, at vi har en mental sundhedskrise blandt børn og unge. Vidste du, at 15 pct. af børn og unge vil få en psykisk diagnose, inden de fylder 15 år, og at ca. 20 pct. har mentale helbredsproblemer? Ressourcerne og kapaciteten overalt i sektorerne er udfordret, og samarbejdet halter. Der er dog en masse, vi kan gøre, for der er indsatser, der virker! Især når vi samarbejder.

I dette oplæg vil vi dele viden og fakta med jer om børns og unges mentale sundhed – og mangel på samme, set fra vores vinkel og hvor vi møder dem i psykiatrien og gennem VISO. Samarbejde mellem sektorer, tidlig indsats og rette ressourcer på rette tid er noget af det der skal til. Vi vil gerne i dialog med jer som fagprofessionelle, VISO-specialister, ledere og kommunale aktører om jeres erfaringer med den mentale sundhed hos de børn og unge, I møder, og om de virksomme indsatser. Vi håber, I får stof til eftertanke og blod på tanden – for der er masser, vi kan gøre, sammen!

Videnssession 5

Hvordan står det til med hjemløshed og Housing First i Danmark?

v/Lars Benjaminsen, seniorforsker, VIVE og Karina Schrøder, specialkonsulent, Socialstyrelsen og Christina Skøtt-Christensen, specialkonsulent, Socialstyrelsen

Deltag i videnssessionen og få nyeste viden om gruppen af borgere i hjemløshed samt perspektiver på arbejdet med Housing First. Lars Benjaminsen fra VIVE fortæller bl.a. med udgangspunkt i årets kortlægning af hjemløshed i Danmark om de nyeste tal vedrørende borgere i hjemløshed samt perspektiver for udviklingen på området. Hvad kendetegner gruppen af borgere i hjemløshed i 2022, og hvilke udviklingsmæssige tendenser kan særligt udledes af årets tælling?

Herudover sætter Socialstyrelsen spot på udbredelsen af Housing First, der med den nationalpolitiske aftale fra efteråret 2021 igen fremhæves som den nationale tilgang til arbejdet på hjemløshedsområdet. Hvad kendetegner en stærk implementering af Housing First, og hvilke greb er det særligt vigtigt at være opmærksom på, hvis man gerne vil sikre en stærk forankring af tilgangen? Endeligt gives et kort indblik i nogle af de muligheder, der er for at få hjælp og støtte fra Socialstyrelsen til arbejdet med Housing First. Dette omfatter både den nye Task Force på hjemløshedsområdet og Socialstyrelsens rådgivningsfunktion. Målgruppen for oplægget er ledere og medarbejdere, der arbejder med eller er interesserede i målgruppen.

Videnssession 6

Nyt koncept for udvikling og omlægning af socialpsykiatrien til recoveryorienteret rehabilitering

v/Pauline Dalsgaard Lunding, chefkonsulent, Socialstyrelsen

Få præsenteret et nyt koncept for, hvordan I kan arbejde målrettet med recovery-orienteret rehabilitering i socialpsykiatrien. Konceptet er udviklet af Socialstyrelsen i et partnerskab med fire kommuner og baserer sig på otte principper for recoveryorienteret rehabilitering. Konceptet beskriver praksisnært, hvordan alle dele af socialpsykiatrien kan arbejde med principperne – både kommunens strategiske ledelse samt ledere og medarbejdere i myndighed og de sociale tilbud. Det nye koncept forventes at blive tilgængeligt for alle kommuner og andre interesserede fra januar 2023.

Sessionen er målrettet dig, der arbejder som medarbejder eller leder på tilbud i socialpsykiatrien eller i en myndighedsafdeling og dig, der har et strategisk ledelsesansvar. Der vil være fokus på vidensgrundlaget bag recoveryorienteret rehabilitering samt præsentation af konceptet. Deltagerne bliver involveret undervejs.

Videnssession 7

Brug af virtual reality i behandling af angstlidelser

v/Per Trads Ørskov, psykolog, ph.d., Center for Digital Psykiatri, Region Syddanmark

Få indblik i, hvad internationale forskningsresultater og igangværende dansk forskning viser om brugen af virtual reality (VR) i behandling af angstlidelser. På denne videnssession vil der være fokus på, hvordan man kan bruge VR til eksponering i angstbehandling og hvilke perspektiver, der kan ligge i at inddrage VR i behandlingen af angstlidelser – herunder automatiseret behandling. Hvor er forskningsfeltet henne i øjeblikket, og hvordan kan det omsættes til klinisk praksis nu og i den nærmeste fremtid? På videnssessionen vil du endvidere blive præsenteret for konkrete eksempler på, hvordan man kan komme i gang med at arbejde med VR i en socialfaglig praksis.

Videnssessionen henvender sig til fagpersoner, der arbejder med unge og voksne med angstlidelser. Fokus i oplægget er ikke på psykologisk behandling af angst.

Videnssession 8-14 fra kl. 13.05-14.05

Videnssession 8

Vil du hjælpe familier med børn med handicap til bedre trivsel med en helhedsorienteret og koordineret indsats?

v/Dorthe Bevensee, specialkonsulent, Socialstyrelsen

Børnehandicapområdet er præget af komplekse sager med mange parter, hvilket kan være udfordrende for både kommunen og de involverede familier. Som sagsbehandler og leder kan man på myndighedsområdet opleve, at det internt er svært at få samarbejdet til at fungere på tværs af de mange aktører, og at organiseringen måske ikke understøtter en helhedsorienteret og sammenhængende indsats.

Forældre kan derfor opleve, at de selv skal koordinere samarbejdet med kommunen og forholde sig til mange fagpersoner omkring barnet, og det kan blandt andet resultere i stress og en presset hverdag.

Det kan I gøre noget ved! Kom og hør om de spændende erfaringer fra 12 kommuners arbejde med at skabe koordinerede og sammenhængende indsatser til familier med børn og unge med handicap. Evalueringen viste rigtig gode resultater både i forhold til familiernes oplevelse af kvalitet i sagsbehandlingen og samarbejdet med kommunen, men også i forhold til medarbejdernes oplevelse af øget kvalitet i arbejdet, bl.a. i forhold til tværfagligt samarbejde, bedre sammenhæng i indsatsen og inddragelse af familien.

Videnssession 9

Viden og erfaringer fra VISOs rådgivningsforløb om komplekst skolefravær

v/Charlotte Just Bukh, neuropædagogisk konsulent og VISO-specialist, Vejle fjord Rehabilitering, Børneneurocenteret og Gitte Brogaard, specialkonsulent, VISO

VISO har gennem de senere år udviklet en systematisk tilgang i rådgivningsforløbene om bekymrende skolefravær med afsæt i, at løsningerne på problemstillingen skal betragtes som et fællesskabsanliggende. Det stiller krav om, at barnets/den unges perspektiv inddrages løbende og kontinuerligt og om, at alle parter indgår i et involverende og forpligtende samarbejde på tværs af skole, hjem og kommunale forvaltninger.

I sessionen vil du høre om, hvordan der arbejdes med at understøtte dette samarbejde via tydelige mål og samarbejdsaftaler i netværket. Du vil blive præsenteret for en praksisnær procesbeskrivelse, der kan give inspiration til dit videre arbejde med at strukturere og/eller indgå i processen med komplekst skolefravær. Procesbeskrivelsen sikrer, at samarbejdet i netværket understøttes, og at netværket aktiveres og bidrager. Procesbeskrivelsen vil du kunne bruge som inspiration eller konkret i dit arbejde til at styre samarbejde og proces hen mod mere skole og trivsel.

Videnssession 10

ASF, identitet og kønsidentitet

v/ Thue Sommer, pædagogisk vejleder, seksualvejleder, master i sexologi og VISO-specialist, Langagerskolen Aarhus Kommune

Litteraturen peger på, at der er en sammenhæng mellem autismspektrumforstyrrelser (ASF) og transkøn, men giver ikke et entydigt billede af, hvordan sammenhængen kan forstås, eller om den opleves som dysforisk (dysfori: stærk nedtrykthed eller følelse af ubehag). Der ses i højere grad nu end tidligere, at børn og unge med ASF søger afklaring på egen identitet og kønsidentitet. I 2019 viste tal fra det danske undersøgelsesprogram for børn og unge med en kønsidentitetsproblematik, at 30 pct. har ASF. På baggrund af eget systematisk review og cases fra egen praksis gives eksempler på, hvordan unge med ASF oplever deres kønsidentitet, og hvad de er optagede af i den proces. Det vil blive vist, hvordan der kan arbejdes med børns og unges identitet og kønsidentitet.

Videnssessionen henvender sig til fagprofessionelle, men oplæggets indhold kan med fordel anvendes i dialogen med forældre og personer med ASF.

Videnssession 11

Hvordan hjælper vi borgere med senfølger efter seksuelle overgreb

v/ Helle Cleo Borrowman, erfaringseksperter og forperson, Landsforening Spor og Gyrih Karskov Berthelsen, psykolog og VISO-specialist, CSM Øst.

Mennesker, som har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen, kan udvikle senfølger i voksenlivet i form af psykiske, fysiske og sociale vanskeligheder. Bl.a. PTSD, angst, depression, spiseforstyrrelse, misbrug og selvmordsrisiko, kroniske smerter, nedsat forældreevne, vanskeligheder i relationer, ensomhed, ringe tilknytning til arbejdsmarkedet og økonomiske problemer. Den brede vifte af senfølger indebærer, at mange forskellige grupper af fagfolk kommer i kontakt med sårbare og udsatte voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen. Ofte har den fagprofessionelle dog ikke kendskab til borgerens traumehistorie.

Vi fortæller om senfølger og eksempler på, hvordan senfølger kan komme til udtryk i samspillet med den fagprofessionelle. Viden om området kan give dig som fagprofessionel en baggrund for at forstå borgerens reaktioner og give dig opmærksomhedspunkter i forhold til mødet med borgere med senfølger.

Videnssession 12

Sådan forstår og spotter vi spiseforstyrrelser og selvskade – og sådan hjælper vi

v/ Trine Svarrer, fagspecialist og behandlingsansvarlig, Landsforening mod Spiseforstyrrelser og Selvskade

Stadig flere unge udvikler spiseforstyrrelser og selvskade. Hvordan kan vi forstå disse lidelser, og hvilke faglige overvejelser og redskaber kan vi tage i brug, når vi som fagprofessionelle er bekymret for et ungt menneske? Erfaringer viser, at når unge udvikler spiseforstyrrelse og/eller selvskade, kan det næsten altid ses som en respons på noget, der er vanskeligt i den unges liv. På videnssessionen vil du blive præsenteret for de forskellige former for spiseforstyrrelser samt nyeste viden om selvskade, som kan bidrage til at kvalificere den forebyggende indsats. I oplægget vil Trine Svarrer inddrage konkrete erfaringer og formidle anvisninger til, hvordan man kan spotte de tidlige tegn på spiseforstyrrelser og selvskade. Endvidere vil du få viden om, hvordan man med afsæt i viden om begreber som ambivalens og paradokser samt ved brug af narrativ metode kan opstarte og håndtere den videre dialog med den unge om disse problemstillinger.

Videnssessionen er for dig, som har en faglig interesse i selvskade og spiseforstyrrelser, og for dig som i dit daglige arbejde møder unge mennesker, hvor disse lidelser giver anledning til bekymring.

Videnssession 13

Problematisk rusmiddelbrug hos mennesker med udviklingshæmning

v/Helle Høgh, chefkonsulent, Metodecentret og : Henriette Bjerregaard, socialfaglig udviklingskonsulent og VISO-specialist, Specialområde Udviklingshandicap, Region Midtjylland

Kom og hør om, hvordan man kan tilbyde en helhedsorienteret behandlings- og støtteindsats til mennesker med udviklingshæmning og et problematisk forbrug af rusmidler. En ny undersøgelse lavet af Metodecentret for Socialstyrelsen viser, at to ud af tre i målgruppen ikke får behandling for deres rusmiddelproblem, bl.a. fordi der mangler relevante indsatser. Samtidig kan de socialfaglige støttepersoner have svært ved at håndtere misbruget, hvilket kan være med til at fastholde et problematisk forbrug. I forlængelse af undersøgelsen er der udviklet et udkast til en ny støtte- og behandlingsindsats til personer med udviklingshæmning. Indsatsen har fokus på at tilrettelægge rusmiddelbehandling og støtte, så den flugter med målgruppens særlige behov og forudsætninger. På videnssessionen bliver du præsenteret for indsatsens forskellige kernelementer og den bagvedliggende viden. Kernelementerne handler bl.a. om det borgernære samarbejde på tværs af rusmiddelområdet og det socialfaglige område.

Videnssessionen henvender sig til fagprofessionelle, der arbejder med mennesker med udviklingshæmning eller lignende vanskeligheder og rusmiddelproblematikker.

Videnssession 14

Selvforståelseskursus/netværksgruppe til voksne med ASF

v/Mike Tarp Iversen, pædagog, Autismenetværk Esbjerg i Esbjerg Kommune

"Jeg er sær", "Jeg er mærkelig", "Jeg passer ikke ind nogen steder"... Disse udsagn hører vi ofte i Autismenetværk Esbjerg. Esbjerg Kommune har udviklet og siden 2020 gennemført over 20 selvforståelseskurser for borgere med en autismspektrumforstyrrelse, som kognitivt er inden for normalområdet. Borgerne får gennem selvforståelseskurset en forståelse for de 5 autismekarakteristika, en opmærksomhed på energiforvaltning samt strategier til at få et balanceret hverdagsliv. Vi har oplevet, at borgerne efter selvforståelseskursus har et mere positivt selvbillede, hvilket kommer til udtryk i samspillet i netværksgruppen efterfølgende og i deres møde med uddannelse og beskæftigelse.

Oplægget kan give inspiration til ledere og fagpersoner til at lave lignende forløb rundt om i landet, så flere borgere inden for ASF får en øget forståelse af sig selv og deres position i samfundet.

